

Muzejní akademie II

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Obsah

Muzejní akademie II	1
1 Vzdělávací program a jeho pojetí.....	4
1.1 Základní údaje	4
1.2 Anotace programu.....	6
1.3 Cíl programu	6
1.4 Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu.....	6
1.5 Forma	7
1.6 Hodinová dotace	8
1.7 Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny.....	8
1.8 Metody a způsoby realizace	8
1.9 Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace	9
1.10 Materiální a technické zabezpečení.....	10
1.11 Plánované místo konání	10
Učebna s připojením k internetu a s interaktivní tabulí nebo dataprojektorem, plátnem a PC, projektový den ve stálých expozicích v muzeu.	10
1.12 Způsob realizace programu v období po ukončení projektu.....	10
1.13 Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu	11
1.14 Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití.....	12
2 Podrobně rozpracovaný obsah programu.....	13
2.1 Tematický blok č. 1 Pravěk pro 6. ročníky – 8 hodin	13
2.2 Tematický blok č. 2 Středověk pro 7. ročníky – 8 hodin.....	14
3 Metodická část	15
3.1 Tematický blok č. 1 Pravěk pro 6. ročníky	17
Přílohy:	17
Přílohy:	21
3.2 Tematický blok č. 2 Středověk pro 7. ročníky – 8 hodin.....	29
Přílohy:	29
4 Příloha č. 1 – Soubor materiálů pro realizaci programu.....	40
5 Příloha č. 2 – Soubor metodických materiálů	40
6 Příloha č. 3 – Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi	41
7 Příloha č. 4 – Odborné a didaktické posudky programu	41
8 Příloha č. 5 – Doklad o provedení nabídky ke zveřejnění programu.....	41

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

1 Vzdělávací program a jeho pojetí

Program je koncipován pro žáky 6.–7. ročníků ZŠ a koresponduje s předměty Dějepis a s vzdělávací oblastí Člověk a společnost.

Předpoklad je 30 účastníků/program.

Časová dotace jednotlivých programů je 16 vyučovacích hodin ve škole a v muzeu.

Cílem programu **Muzejní akademie II** je nabídnout žákům jedinečnou možnost propojit teoretické poznatky o archeologických kulturách a nemovitých památkách s konkrétními artefakty, naučit žáky využívat sbírky muzeí jako informační zdroje pro pochopení minulosti a nabídnout možnost autentického zážitku v muzejním prostředí.

Témata:

1. Pravěk pro 6. ročníky
2. Středověk pro 7. ročníky

Přehled rozvíjených klíčových kompetencí:

- Kompetence k učení
- Kompetence komunikativní
- Kompetence sociální a personální
- Kompetence občanská
- Schopnost práce s digitálními technologiemi
- Schopnost učit se
- Sociální a občanské schopnosti
- Komunikace v mateřském jazyce
- Kulturní povědomí a vyjádření

1.1 Základní údaje

Výzva	Budování kapacit pro rozvoj škol II
Název a reg. číslo projektu	CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008214
Název programu	Společně do muzea
Název vzdělávací instituce	Západočeská univerzita v Plzni
Adresa vzdělávací instituce	Univerzitní ul. 8/2732, 306 14 Plzeň

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

a webová stránka	WWW.ZCU.CZ
Kontaktní osoba	Bc. Tomáš Pruner
Datum vzniku finální verze programu	14. 10. 2019
Číslo povinně volitelné aktivity výzvy	Aktivita č. 4 Propojování formálního a neformálního vzdělávání – rozvoj klíčových kompetencí
Forma programu	prezenční
Cílová skupina	Žáci 6. a 7. ročníků 2. stupně ZŠ včetně odpovídajících ročníků víceletých gymnázií
Délka programu	16 vyučovacích hodin
Zaměření programu (tematická oblast, obor apod.)	Poznávání tradic a kultur a uchování si vztahu k vlastní identitě, kultuře, tradicím a jazyku a podpora zájmu dětí a mládeže o specifika vlastního regionu, včetně tradic a zvyků většinové společnosti i sociálních, etnických a kulturních menšin, podpora vzdělávacích projektů zaměřených na poznávání historie, tradic a kultury.
Tvůrci programu	Mgr. Denisa Brejchová,
Odborný garant programu	Mgr. et Mgr. Marie FRITZOVÁ, Ph.D.
Odborní posuzovatelé	
Specifický program pro žáky se SVP (ano x ne)	ne

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

1.2 Anotace programu

Program zážitkovou formou seznamuje žáky s obdobím pravěku a středověku.

Žáci 6. ročníků pracují v tematickém bloku č. 1 Pravěk pro 6. třídu s interaktivní časovou osou k tématu pravěkých dějin, s pojmy a ikonografickými vyobrazeními a s replikami pravěkých artefaktů, a v rámci projektového dne pracují s reálnými předměty z období pravěku, věnují se explikační činnosti na replikách pravěkých drtidel apod.

Žáci 7. ročníků v tematickém bloku č. 2 Středověk pro 7. třídu pracují s animovanými filmy a s interaktivní animovanou knihou věnují se k regionálním dějinám v období středověku, jejichž prostřednictvím je nenásilnou a hravou formou zasadí do historických reálií. Během projektového dne pracují ve stálé expozici Historie s replikami artefaktů i s reálnými předměty z období středověku.

Na závěr žáci vždy prezentují získané znalosti a dovednosti.

Žáci v programu pracují s replikami historických artefaktů i s reálnými předměty, učí se využívat informační potenciál expozice (vyhledávání údajů na informačních panelech, na interaktivních dotykových obrazovkách a infopointech), spolupracují ve skupinách. Program klade důraz na principy místně ukotveného učení – prozkoumávání stálých expozic v hlavní budově Západočeského muzea v Plzni.

Návaznost na RVP: Dějepis (ŠVP 7.2. Dějepis) a oblast Člověk a společnost.

1.3 Cíl programu

Tematický blok č. 1 Pravěk pro 6. ročníky – žák vyhledává a analyzuje informace, prostřednictvím interaktivní časové osy, tabulek s pojmy a ikonografickými vyobrazeními a replik vytváří ilustrovanou mapu dějin. Spolupracuje ve skupinách. Na konci žák stručně shrne získané informace a vybere z nich ty, které mu připadají nejdůležitější. Nástroj hodnocení: ústní „vyzkoušení“ žáka.

Tematický blok č. 2 Středověk pro 7. ročníky – žák analyzuje informace prostřednictvím didaktické pomůcky (obrazového materiálu a pojmů), spolupracuje ve skupinách. Na konci žák stručně shrne získané informace a vybere z nich ty, které mu připadají nejdůležitější. Nástroj hodnocení: ústní „vyzkoušení“ žáka.

1.4 Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu

Kompetence k učení (schopnost učit se) – Žák v obou tematických blocích získává nové informace pomocí vyprávění, výkladu, rozvoje představitosti. V obou tematických blocích žáci pracují s časovou osou a interaktivním obrazovým materiálem a také zasazují regionální dějiny do národních a světových souvislostí. V tomto ohledu je program unikátní, protože historický přesah je vědomě rozvíjen napříč jednotlivými tématy.

Kompetence sociální a personální – Žák je veden k tomu, aby během výuky i projektových dní mohl vyjádřit svůj názor jak k informacím, které získává, tak k metodám výuky – pomocí dotazníku. Žák porovnává středověký hodnotový systém s moderním uvažováním a je učen kritickému pohledu na

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

jednotlivé zdroje informací. Porovnává pravěké a středověké artefakty a hledá kulturní význam jednotlivých památek pro současnost.

Schopnost práce s digitálními technologiemi – Žák pracuje s interaktivními animovanými filmy, dotykovými info-pointy v expozicích.

Sociální a občanské schopnosti – Žák je ve všech výukových blocích veden k budování vnitřního vztahu k místu, kde žije (město Plzeň a okolí), jednotlivé tematické bloky jsou zaměřeny na regionální dějiny, během projektových dnů se žák též seznamuje s regionálními památkami, osobnostmi a událostmi.

Komunikace v mateřském jazyce – Tuto kompetenci průběžně rozvíjíme ve všech tematických blocích.
Tematický blok č. 1 – Žák diskutuje o historickém významu plzeňského regionu v období pravěku a o významu regionálních památek.

Tematický blok č. 2 – Žák diskutuje o historickém významu města Plzně (především význam ve středověku) a o významu regionálních osobností a památek.

Kulturní povědomí a vyjádření – Tuto kompetenci průběžně rozvíjíme ve všech tematických blocích.
Tematický blok č. 1 – Žák získá povědomí o historickém vývoji okolí, kde žije (města Plzeň), a zároveň zasazuje regionální historii do kontextu národních i světových dějin od pravěku do středověku. Žák pomocí časové osy vyjadřuje vztahy mezi regionální, národní i světovou historií, jednotlivá období dokáže stručně definovat a časově zařadit.

Tematický blok č. 2 – Žák získá povědomí o historickém vývoji okolí, kde žije (města Plzeň), zná historická fakta o vzniku Hradu Plzeň a města Plzeň a získá historické povědomí o období středověku od počátků přemyslovského státu přes významné mezníky středověké historie až po dobu zámořských objevů.

1.5 Forma

Prezenční (frontální forma pro úvodní část výuky, frontálně individuální a skupinová při práci s interaktivními animacemi)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

1.6 Hodinová dotace

16 hod (2 x 4 hod ve škole v 1. pololetí, 2 x 4 hod projektový den v muzeu)

	Tematický blok		Téma	Časová dotace
1.	Pravěk pro 6. ročníky	1.	Kámen – bronz – železo	90 min
		2.	Keltové – Germáni – Slované	90 min
		3.	Projektový den Vítejte v muzeu!	180 min
2.	Středověk pro 7. ročníky	1.	Počátky Plzně	90 min
		2.	Od Přemyslovců k zámožským objevům	90 min
		3.	Projektový den Vítejte v muzeu!	180 min

1.7 Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny

Žáci 6. a 7. ročníků ZŠ, max. počet žáků – 1 třída (přibližně 20–30 žáků)

1.8 Metody a způsoby realizace

Metody (podle fáze výuky):

Pro 6. ročník

Motivační úvod – interaktivní rozhovor (metody slovní), skupinová a kooperativní

Práce s obrazem (metoda názorně-demonstrační) – interaktivní časová osa a ilustrace

Diskuse (metody aktivizující)

Metody slovní (monologické metody, dialogické metody a práce s textovým materiálem), vyprávění

Vyprávění (současně s animovanou knihou)

Výklad (současně s animovanou knihou)

Metody názorně-demonstrační (práce s obrazem, práce s časovou osou) – demonstrace obrazů statických

Metody pro afektivní (hodnotový) rozvoj žáka – budování kladného vztahu k regionu, k jeho historii a materiálním i kulturním statkům

Spolupráce a kooperace – Žáci ve dvojicích tvoří časovou osu, žáci společně hodnotí správnost časové osy – vzájemná korekce.

Závěrečné shrnutí s opakováním, fixace

Pro 7. ročník

Motivační úvod – práce s textem, komentované čtení (metody slovní), skupinová a kooperativní

Práce s obrazem (metoda názorně-demonstrační) – interaktivní animace

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Práce s objekty (metoda názorově-demonstrační) – repliky artefaktů

Vyprávění (současně s interaktivními ilustracemi)

Metody pro afektivní (hodnotový) rozvoj žáka – budování kladného vztahu k regionu, k jeho historii a materiální i kulturním statkům.

Kritické myšlení – Žák je formou otázek a interaktivní animace veden ke kritickému posouzení předkládaných informací (legenda x historická skutečnost).

Výklad (současně s ilustrovanou knihou)

Diskuse (metody aktivizující)

Závěrečné shrnutí s opakováním, fixace

Způsoby realizace: výuka ve škole, projektový den v muzeu

1.9 Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace

1.9.1. Tematický blok č. 1 Pravěk pro 6. ročníky – 8 hodin

Žáci 6. ročníku se během programu vedeného edukátorem seznámí s pravěkými dějinami od paleolitu k příchodu Slovanů na naše území. Důraz je kladen na způsob života našich předků, na jejich materiální i kulturní a duchovní zázemí, charakterizuje jednotlivé archeologické kultury a zasazuje národní historii do souvislostí se světovými dějinami. V programu budou využity různé didaktické pomůcky, jako je interaktivní časová osa, repliky pravěkých artefaktů a digitální technologie (aplikace v tabletu). První čtyři hodiny probíhají ve škole, následný 4hodinový projektový den je realizován v muzeu.

Téma č. 1 Kámen – bronz – železo – 2 vyučovací hodiny

V rámci tohoto tématu se žáci dozvědí fakta o pravěku od paleolitu po dobu železnou s důrazem na regionální specifika.

Téma č. 2 Keltové – Germáni – Slované – 2 vyučovací hodiny

V tomto tématu se žáci dozvědí o osídlení české kotliny různými etniky a o jejich vlivu na kulturní a společenský vývoj na přelomu pravěku a raného středověku.

Téma č. 3 Projektový den Vítejte v muzeu! – 4 vyučovací hodiny

Tato část vychází ze zásad objektového učení. Žáci si v autentickém prostředí muzejní expozice ověří nabyté vědomosti, pokusí se pod vedením lektora zjistit možnosti interpretace originálních artefaktů a jejich potenciál v poznávání minulosti.

Tematický blok č. 2 Středověk pro 7. ročníky – 8 hodin

Žáci 7. ročníku se pomocí interaktivní animace a moderované diskuse vedené lektorem seznámí se středověkou historií od počátků přemyslovského státu přes významné mezníky středověké historie až

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

po dobu zámořských objevů. Součástí programu je práce s ilustracemi a textem. První čtyři hodiny probíhají ve škole, následný 4hodinový projektový den je realizován v muzeu.

Téma č. 1 Počátky Plzně – 2 vyučovací hodiny

V rámci tohoto tématu se žáci dozvědí o historii hradu Plzeň, seznámí se s historií hradiště od období prvohor až do konce 13. století a o kolonizaci, vzniku a vývoji středověkého města od 13. století do konce středověku.

Téma č. 2 Od Přemyslovců k zámořským objevům – 2 vyučovací hodiny

Během tohoto tématu se žáci seznámí s životem středověkého člověka, dozví se o způsobu jeho myšlení a o vlivu přírodního prostředí na vývoj společnosti.

Téma č. 3 Vítejte v muzeu! – projektový den – 4 vyučovací hodiny

Projektový den v muzeu vychází ze zásad objektového učení. Žáci si v autentickém prostředí muzejní expozice ověří nabyté vědomosti, pokusí se pod vedením lektora zjistit možnosti interpretace originálních artefaktů a jejich potenciál v poznávání minulosti. V muzeu je připravena též akviziční činnost – zkoušení replik historických kostýmů, šperků a zbraní.

1.10 Materiální a technické zabezpečení

Liší se dle ročníků:

- Pro 6. ročníky: Projektor a plátno nebo interaktivní tabule, PC, ikonická vyobrazení objektů z doby pravěku, cedulky s názvy historických období, repliky pravěkých artefaktů, časová osa a textové podklady
- Pro 7. ročníky: animace Příběhy z dějin Staré Plzně jako doprovodná didaktická pomůcka pro storytelling, prezentace, texty k prezentaci a k úkolu „Založ město“, obrazové podklady, lepidla, nůžky, čtvrtky formát A3, muzejní kufr s artefakty (repliky: dámské kožené boty, meč, svatováclavská přilba, křesadlo, kruhový bojový štít, Pražský groš)

1.11 Plánované místo konání

Učebna s připojením k internetu a s interaktivní tabulí nebo dataprojektorem, plátnem a PC, projektový den ve stálých expozicích v muzeu.

1.12 Způsob realizace programu v období po ukončení projektu

Doporučený počet žáků je 20 – 25 žáků. V návrhu hodin je velké množství informací, doporučujeme proto buď zvýšit časovou dotaci (např. jeden program realizovat ne ve dvou, ale ve třech nebo čtyřech vyučovacích hodinách), nebo vybrat pouze ty části, které pro danou skupinu žáků budou dle názoru pedagoga ty nejzajímavější.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

1.13 Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu

Počet realizátorů/lektorů: 1

Položka		Předpokládané náklady
Celkové náklady na realizátory/lektory		6 496 Kč
z toho	<i>Hodinová odměna pro 1 realizátora/ lektora včetně odvodů</i>	406 Kč
	<i>Ubytování realizátorů/lektorů</i>	0
	<i>Stravování a doprava realizátorů/lektorů</i>	0
Náklady na zajištění prostor		3 000 Kč
Ubytování, stravování a doprava účastníků		4 000 Kč
z toho	<i>Doprava účastníků</i>	4 000 Kč
	<i>Stravování a ubytování účastníků</i>	0
Náklady na učební texty		500 Kč
z toho	<i>Příprava, překlad, autorská práva apod.</i>	0
	<i>Rozmnožení textů – počet stran:</i>	500 Kč
Režijní náklady		6 300 Kč
z toho	<i>Stravné a doprava organizátorů</i>	0
	<i>Ubytování organizátorů</i>	0
	<i>Poštovné, telefony</i>	300 Kč
	<i>Doprava a pronájem techniky</i>	2 000 Kč
	<i>Propagace</i>	0
	<i>Ostatní náklady</i>	2 000 Kč
	<i>Odměna organizátorům</i>	2 000 Kč
Náklady celkem		20 296 Kč
Poplatek za 1 účastníka		1 000 Kč

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

1.14 Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití

Program a jeho přílohy jsou zveřejněny pod licencí Creative Commons CC-BY-SA 4.0 na stránkách:

<https://www.spolecnedomuzea.cz/muzejni-akademie-2/>

<https://www.spolecnedomuzea.cz/muzejni-akademie-2-materialy-pro-6-tridu/>

<https://www.spolecnedomuzea.cz/muzejni-akademie-2-materialy-pro-7-tridu/>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

2 Podrobně rozpracovaný obsah programu

2.1 Tematický blok č. 1 Pravěk pro 6. ročníky – 8 hodin

2.1.1 Téma č. 1 Kámen – bronz – železo – 2 vyučovací hodiny

Forma a bližší popis realizace

Cílem je seznámit žáky prostřednictvím interaktivní animace a moderované diskuse s dějinami jako časovým sledem událostí a ukotvit jejich orientaci v čase. Důraz je kladen na pochopení vztahů mezi kulturně historickými ději a jevy, program zasazuje národní historii do souvislostí s důležitými a všeobecně známými světovými dějinami a upozorňuje na hlavní reálie včetně regionálních specifik. Program obsáhne období od pravěku do středověku.¹

Žákovský sešit pro 6. třídu: Téma 1 – Kámen – bronz – železo

https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/6_trida_zakovsky_sesit_TB_1_tema_1_II.pdf

2.1.2 Téma č. 2 Keltové – Germáni – Slované – 2 vyučovací hodiny

Forma a bližší popis realizace

Cílem je seznámit žáky prostřednictvím moderované diskuse a práce s textem a obrazovým materiálem s etniky, která obývala území naší země. Důraz je kladen na pochopení vztahů mezi kulturně historickými ději a jevy, program zasazuje regionální a národní historii do souvislostí s důležitými a všeobecně známými světovými dějinami. Program obsáhne období od doby železné do raného středověku.

Žákovský sešit pro 6. třídu: Téma 2 Keltové – Germáni – Slované

https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/6_trida_zakovsky_sesit_TB_1_tema_2_II.pdf

2.1.3 Téma č. 3 Projektový den Vítejte v muzeu! – 4 hodiny

Forma a bližší popis realizace

Projektový den se odehrává v hlavní budově Západočeského muzea v Plzni. Cílem projektového dne je, aby si žáci v autentickém prostředí muzejní expozice ověřili nabyté vědomosti, pokusili se pod vedením edukátora zjistit možnosti interpretace originálních artefaktů a jejich potenciál v poznávání minulosti. Program vychází ze zásad objektového učení.

¹ Pozn. Světové dějiny nejsou součástí osnov pro 6. ročník, program má ale žákům přinést i nové informace, které do RVP/ŠVP zařazeny nejsou. Tyto pojmy jsou v popisu programu označeny a je na rozhodnutí pedagoga, zda je s ohledem na úroveň znalostí třídy zařadí či nikoliv.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

2.2 Tematický blok č. 2 Středověk pro 7. ročníky – 8 hodin

2.2.1 Téma č. 1 Počátky Plzně – 2 vyučovací hodiny

Forma a bližší popis realizace

Cílem je přiblížit žákům období středověku s důrazem na regionální historii. Žáci jsou prostřednictvím interaktivní animace v kombinaci s metodou vyprávění (storytellingu) seznámeni s obdobím 10.–13. století, konkrétně s přemyslovským hradištěm Plzeň. Druhá polovina hodiny je věnována práci s muzejním kufrem, ve kterém jsou umístěny repliky některých artefaktů se vztahem ke středověku. Repliky se mohou lišit s ohledem na možnosti spolupracujících muzeí a příslušný region.

Žákovský sešit pro 7. třídu: Téma 1 – Počátky Plzně

https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/7_trida_zakovsky_list_TB_2_tema_1_final_II.pdf

2.2.2 Téma č. 2 Od Přemyslovců k zámořským objevům – 2 hodiny

Forma a bližší popis realizace

Cílem je přiblížit žákům všední život člověka středověku s důrazem na regionální historii. Žáci jsou prostřednictvím interaktivní prezentace v kombinaci s interaktivním dialogem seznámeni s životem středověkého člověka, se způsobem jeho stravování, oblékání, bydlení, myšlení a s vlivem přírodního prostředí na vývoj společnosti.

Žákovský sešit pro 7. třídu: Téma 2 – Od Přemyslovců k zámořským objevům

https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/7_trida_zakovsky_list_TB_2_tema_2_final_II.pdf

2.2.3 Téma č. 3 Projektový den Vítejte v muzeu! – 4 hodiny

Forma a bližší popis realizace

Projektový den v muzeu vychází ze zásad objektového učení. Žáci si v autentickém prostředí muzejní expozice ověří nabyté vědomosti, pokusí se pod vedením lektora zjistit možnosti interpretace originálních artefaktů a jejich potenciál v poznávání minulosti. V muzeu je připravena též akviziční činnost – zkoušení replik historických kostýmů, šperků a zbraní.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

3 Metodická část

Během programu budou rozvíjeny tyto základní kompetence:

Kompetence k učení (schopnost učit se) – Žák ve všech tematických blocích získává nové informace pomocí vyprávění, výkladu, rozvoje představivosti. Ve všech tematických blocích žáci pracují s časovou osou a také zasazují regionální dějiny do národních a světových souvislostí, v tomto je program doopravdy unikátní.

Kompetence sociální a personální – Žák je veden k tomu, aby během výuky i projektových dní mohl vyjádřit svůj názor jak k informacím, které získává, tak k metodám výuky – pomocí dotazníku. Žák často pracuje ve skupině a rozvíjí tak sociální i personální kompetence v diskusi a kooperaci s ostatními.

Schopnost práce s digitálními technologiemi – Žák pracuje s interaktivními animovanými filmy, dotykovými info-pointy v expozicích, žák vyhledává informace na internetu.

Sociální a občanské schopnosti – Žák je ve všech výukových blocích veden k budování vnitřního vztahu k místu, kde žije (město Plzeň a okolí), jednotlivé tematické bloky jsou zaměřeny na regionální dějiny, během projektových dnů se žák též seznamuje s regionálními památkami, osobnostmi a událostmi.

Komunikace v mateřském jazyce – tuto kompetenci průběžně rozvíjíme ve všech tematických blocích.

Kulturní povědomí a vyjádření – tuto kompetenci průběžně rozvíjíme ve všech tematických blocích.

Tematický blok č. 1 – Žák získá povědomí o historickém vývoji okolí, kde žije (města Plzeň) – zná nejdůležitější Keltská i Slovanská naleziště.

Tematický blok č. 2 – Žák získá povědomí o historickém vývoji okolí, kde žije (města Plzeň), zároveň zasazuje regionální historii do kontextu národního i světového od pravěku do středověku. Žák zná důležitost Přemyslovců pro rozvoj regionu. Žák je seznámen se založením města Plzně a následným vývojem v regionu.

Kompetence kreativita – Tuto kompetenci rozvíjíme především ve druhém tematickém bloku.

Tematický blok č. 2 – Žák rozvíjí svoji kreativitu během tvorby vlastního erbů a zakládání středověkého města. Žák chápe složitost daného procesu a uvědomí si důležitost některých základních faktů, které hráli roli při zakládání středověkých měst.

Muzejní akademie II – Stručná metodika pro učitele

Hlavním cílem celého programu Muzejní akademie II je pomocí kombinace neformálního a formálního vzdělávání zprostředkovat žákům nižšího druhého stupně (6.–7. ročníky) celkový dějinný přehled od pravěku až po zámořské objevy. Cílem je provést žáky v úzké kooperaci školy a muzea všemi tématy školního vzdělávacího programu. Jedná se o propojení formálního a neformálního vzdělávání, ale také o propojení regionálních a národních dějin se snahou o zasazení do širšího dějinného světového rámce

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

(především ve druhém tematickém bloku). Žáci také pomocí exkurze a projektových dnů získávají nové zkušenosti přímo z prostředí muzea. Žáci propojí teoretické poznatky o Keltech, Slovanech a Přemyslovcích s konkrétními artefakty, naučí se využívat sbírky muzeí jako informačního zdroje pro pochopení minulosti a prohloubí své znalosti v muzejním prostředí.

Dvě hlavní historická témata jsou zaměřena na:

Tematický blok č. 1 Pravěk pro 6. ročníky

Tematický blok č. 2 Středověk pro 7. ročníky

Jednotlivé tematické bloky na sebe volně navazují, je tedy lépe, když celý program (Muzejní akademie II) postupně absolvují žáci v šesté a následně v sedmé třídě. Není to však nezbytnou podmínkou, pouze doporučením. Oba tematické bloky (1. a 2.) lze absolvovat i bez přechozí návaznosti, nicméně je důležité celý tematický blok absolvovat v jednom roce, tj. v prvním pololetí probíhá přípravná část ve škole, v druhém pololetí pak projektový den, který na přípravnou část z prvního pololetí navazuje. Nutná je tedy spolupráce školy s místním muzeem (kde proběhne projektový den) nebo významnou památkou, kde proběhne exkurze (ideální zajistit oboje).

Především při realizaci projektových dní v muzeu vycházíme z předpokladu, že základním společným cílem spolupráce mezi školou a muzeem je tvorba a prezentace interaktivních programů.² Dále je kladen velký důraz na aktivní práci žáků s informačními zdroji a pomocí především zážitkové formy propojovat formální a neformální oblast vzdělávání (v našem případě především školu, muzeum a univerzitu).

„Jeden z bodů dokumentu Státní kulturní politika na léta 2015–2020, který si klade za cíl posílit rozvoj kulturních dovedností a znalostí o kultuře a kulturním dědictví ve školách a mimoškolních zařízeních, nepřímo poukazuje na nutnost spolupráce kulturních institucí se školami.“³

Také samozřejmě RVP ZV v tematickém okruhu Lidé a čas klade důraz na navštěvování regionálních i specializovaných muzeí, která mají u žáků vyvolat zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. *„Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu atd...“⁴*

² Jůva, Vladimír. *Dětské muzeum: Edukační fenomén pro 21. století*. Brno: Paido. 2004, s. 178.

³ Horská, Petra. *Výukové cíle muzejní edukace*. Praha: UK PF. 2019, s. 12.

⁴ *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha. 2017, s. 43.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

3.1 Tematický blok č. 1 Pravěk pro 6. ročníky

3.1.1 Téma č. 1 Kámen – bronz – železo – 2 vyučovací hodiny

Realizace se odehrává ve škole. Žáci i učitelé jsou seznámeni s celým projektem – jsou seznámeni především s cílem projektu, rozvojem klíčových kompetencí u žáků, časovou realizací projektu a se všemi partnery, kteří na projektu participují – Západočeské muzeum, Západočeská univerzita. Celý projekt vzniká v rámci Budování kapacit pro rozvoj škol II, MŠMT. Edukátor se představí a zjišťuje, jaké je povědomí (u žáků) o období pravěku obecně. Edukátor především zjišťuje, jaké povědomí žáci mají o důležitosti materiálů, které se v pravěku používaly. Dále edukátor zjišťuje, jaké mají žáci povědomí o archeologických nalezištích a objevech v daném regionu. Edukátor zjišťuje také orientaci žáků na časové ose.

Kognitivní výukový cíl: Žák správně řadí jednotlivé události na časovou osu. Žák si uvědomuje důležitost jednotlivých objevů a využívání určitých materiálů v pravěku pro civilizační rozvoj.

Afektivní výukový cíl: Žák získává povědomí o existenci regionálních archeologických nalezišť a získává k nim respekt. Žák si uvědomuje důležitost civilizačního pokroku, který souvisí s využíváním základních přírodních surovin v praxi. Žák získává respekt k objevům jako takovým a také k přírodě, která poskytuje všechny základní suroviny.

Přílohy:

Textové podklady Téma č. 1 Kámen – bronz – železo

https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/6_trida_priloha_TB_1_pravek_tema_1_II.pdf

Žákovský list pro 6. třídu Téma č. 1 Kámen – bronz – železo

https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/6_trida_zakovsky_sesit_TB_1_tema_1_II.pdf

Karty (názvy období a obrázky)

https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/6_trida_karty_pravek_II.pdf

Metody

Motivační úvod – interaktivní dialog edukátor/žáci, metoda skupinová a kooperativní

Metoda názorně-demonstrační – motivační video s komentářem

Metoda skupinová a kooperativní činnost

Práce s objekty (metoda názorově-demonstrační) – repliky artefaktů, originální artefakty v expozici

Diskuse (metody aktivizující)

Závěrečné shrnutí s opakováním – fixační metoda

Pomůcky

Projektor, muzejní kufr s artefakty, textilní nebo papírový pás v délce 3–4 m nebo pásmo (případně postačí rovněž jakákoliv rovná čára na zemi), cedulky s ikonickým vyobrazením objektů z doby pravěku a s názvy období.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Úvodní motivační část + dialogický pretest 15 minut	Začínáme společný projekt, kde se dozvíte o tom, jak lidé žili v minulosti zde v okolí našeho města Plzně. Některé věci si přímo vyzkoušíte či si je budete moci na vlastní oči prohlédnout, vzít do ruky. Nebudeme se totiž učit jen ve škole, ale také navštívíme muzeum (případně regionální památku). 1) Edukátor zjišťuje, co všechno si žáci vybaví při pojmu pravěk. Tím získává povědomí o připravenosti žáků a jejich znalostech, které dále bude rozšiřovat a prohlubovat. Edukátor zadává sadu otázek: Jak dlouho trval pravěk? (Odpověď: Pravěk trval 2-3 miliony let. Je to nejdelší historické období.) Z jakých materiálů si lidé zhotovovali předměty denní potřeby? (Odpověď: Kámen, hlína, dřevo, kost, kůže později např. různé železné rudy měď, cín, stříbro, zlato, bronz, železo.) Jaké pravěké nástroje znáš? (Odpověď: Pěstní klín, sekeromlat, škrabadla, srpy, teslice – častý materiál pazourek, obsidián později v době bronzové různé mlýnky, hmoždíře a brousky.) Jakým způsobem se dozvídáme o pravěkých událostech? (Odpověď: Nemáme ještě písemné prameny, dozvídáme se tedy o této době z archeologických nálezů, tyto nálezy můžeme potom vidět např. v muzeu nebo můžeme navštívit přímo archeologická naleziště.) 2) Edukátor zjišťuje, zda se žáci orientují na časové ose. A klade žákům tuto otázku: Kam byste zařadili pojmy pravěk, středověk, doba kamenná, doba bronzová, doba železná? 3) Edukátor se dále ptá: Co se ti vybaví, když se řekne: Pravěk, středověk, doba kamenná, doba bronzová, doba železná? Ke každému pojmu si napiš tři první věci, které tě napadnou. Edukátor prohlubuje toto téma a na základě odpovědí žáků rozšiřuje a podává další informace o jednotlivých pojmech – pravěk, středověk, doba kamenná, doba bronzová, doba železná. Veškeré informace jsou dostupné na: https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/6_trida_priloha_TB_1_pravek_tema_1_II.pdf

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Práce s časovou osou I 30 min	Pojďme si nyní vytvořit podrobnější časovou osu. Žáci si vytvoří časovou osu z karet, které si vystřihnou z přílohy (osa 1 – osobní, každého žáka): Karty s názvy období a motivem, které toto období charakterizuje, naleznete zde: https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/6_trida_karty_pravek_II.pdf Edukátor zadává: Karty správně chronologicky seřad'. Edukátor poté na zem ve třídě umístí textilní pás (či metrové pásmo o délce 4 metrů) + rozdá do dvojic nebo případně do skupinek stejné karty s pojmy: https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/6_trida_karty_pravek_II.pdf Žáci mají za úkol na časovou osu (osa 2 – velká společná) umístit tyto jednotlivé pojmy. Poté probíhá společná korekce. Žáci si mohou zkontrolovat, zdali svoji osu (osa 1) správně sestavili, na základě společné velké osy (osa 2). Edukátor zadává: Jak dlouho trvaly jednotlivé doby – žáci jednotlivé úseky mají sami odhadnout a přiřadit na osu. Výsledek • pravěk vč. doby kamenné, bronzové, železné, římské (není součástí RVP pro I. stupeň) a stěhování národů: 4 mil. let – 6. stol. n. l. • středověk: 6. – 15. století • novověk: 15. – 19. století • moderní doba: od r. 1918 • vybrané zajímavosti světových dějin, zejména příklady ze starověku – (Metoda expoziční, ideální dialogická forma s žáky.)
Práce s časovou osou II 30 minut	Po korekci následuje druhá fáze práce s časovou osou. Edukátor zadává: Vystřihni si další karty z přílohy, na kterých jsou vyobrazeny tyto pojmy: Oheň, pes, jeskynní kresby, mamut, Stonehenge, egyptské pyramidy, pivo, víno, včelařství, dlouhý neolitický dům, tkalcovský stav, meč, štít, keltské korále, Koloseum, Olympijské hry. Obrázky přiřad' správně do již sestavené časové osy. Příloha je dostupná zde: https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/6_trida_karty_pravek_II.pdf Edukátor rozdává žákům do dvojice karty se stejnými vyobrazeními, které si žák sám doplňoval na časovou osu. Edukátor zadává: Přiřad' tyto karty správně na společnou časovou osu. Dozvíš se tak, jestli jsi svojí časovou osu správně sestavil.

	Celkem se jedná o 16 motivů z českých i světových dějin: oheň pes jeskynní kresby mamut Stonehenge egyptské pyramidy pivo víno včelařství dlouhý neolitický dům tkalcovský stav meč štít keltské korále Koloseum Olympijské hry Edukátor s žáky provede společnou kontrolu časové osy. Edukátor dále komentuje jednotlivé obrazy. Informace k jednotlivým obrazům získá na: https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/6_trida_priloha_TB_1_pravek_tema_1_II.pdf
Závěr – opakování, fixace 15 minut	Fixace nových informací. Edukátor zadává žákům závěrečné kontrolní otázky: Dokážeš seřadit jednotlivá historická období? Vyjmenuj tři základní informace, které pro tebe byly nové. Vyber si tři obrázky, o kterých jsme dnes hovořili, a časově je zařaď. Znáš nějaké světové památky, o kterých jsme si dnes říkali? Uměl bys je zařadit do časového období?

3.1.2 Téma č. 2 Keltové – Germáni – Slované – 2 vyučovací hodiny

Forma a bližší popis realizace

Cílem je seznámit žáky prostřednictvím moderované diskuse a práce s textem a obrazovým materiálem s etniky, která obývala území naší země. Důraz je kladen na pochopení vztahů mezi kulturně historickými ději a jevy, program zasazuje regionální a národní historii do souvislostí s důležitými a všeobecně známými světovými dějinami. Program obsáhne období od doby železné do raného středověku.

Realizace se odehrává ve škole. Edukátor připomene význam celého projektu a připomene minulé téma (význam jednotlivých materiálů v době pravěku, časovou osu a důležité archeologické nálezy).

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Edukátor dále seznámí žáky s nejdůležitějšími pravěkými a ranně středověkými etniky, které obývaly oblast Evropy. Z nich vybere tři významná etnika, která souvisí i s českými (i regionálními dějinami) – Keltové, Germáni a Slované a podrobně se bude věnovat prvnímu kmenu na českém území – Keltům.

Kognitivní výukový cíl: Žák zná nejdůležitější pravěká etnika, která ovlivnila vývoj našeho regionu. Žák zná důležité Keltské vynálezy a oppida. Žák zhodnotí přínos Slovanů pro oblast střední Evropy.

Afektivní výukový cíl: Žák získává povědomí o existenci regionálních archeologických nalezišť a jednotlivých etnik, které ovlivnili kulturní vývoj střední oblasti (tj. i našeho regionu). Žák si uvědomuje důležitost civilizačního pokroku, který souvisí s praktickým využitím jednotlivých vynálezů.

Metody

Motivační úvod – práce s textem, komentované čtení (metody slovní), skupinová a kooperativní

Práce s obrazem a kopiemi (metoda názorově-demonstrační)

Vyprávění

Výklad

Diskuse (metody aktivizující)

Závěrečné shrnutí s opakování

Přílohy:

Textové podklady Téma č. 2 Keltové – Germáni – Slované

https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/6_trida_priloha_TB_1_pravek_tema_2_II.pdf

Žákovský list pro 6. třídu Téma č. 2 Keltové – Germáni – Slované

https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/6_trida_zakovsky_sesit_TB_1_tema_2_II.pdf

Přílohy pro 6. třídu Karty pravěk – etnika

https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/05/6_trida_etnika_karty.pdf

Přílohy pro 6. třídu Keltské artefakty

https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/6_trida_karty_artefakty_keltske_II.pdf

Pomůcky:

Projektor a tablety s aplikací ChatterPix:

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.duckduckmoosedesign.cpkids&hl=cs&gl=US>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Úvodní motivační část + dialogický pretest 15 minut	Milý žáku, nyní se podíváme na některá etnika, která obývala evropský prostor a zároveň oblast naší české kotliny. Budeme si vyprávět především o Keltech, zmíníme také další dva kmeny, které žily na našem území. Které kmeny to byly? To se dozvíš za chvíli. Těšíš se? Já ano. 1) Edukátor nejprve stručně seznámí žáky s jednotlivými etniky. Informace jsou dostupné zde: https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/6_trida_priloha_TB_1_avek_tema_2_II.pdf Edukátor dále zadává: Vypište si do ŽL jednu zajímavou informaci ke každému etniku: Slované, Germáni, Keltové, Frankové, Hunové, Ostrogóti, Arabové, Venetové (Veneti). https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/6_trida_zakovsky_sesit_TB_1_tema_2_II.pdf Odpovědi mohou být například: Slované – Slované přišli na území Čech a Moravy v 6. století, území obsadili vojensky, nikoli mírumilovně. Germáni – Název je pravděpodobně zkomolenina germánského slova Gaizamannoz (muži s oštěpy). Označujeme za výbojně etniku. Keltové – Keltové byli nejen obávaní válečníci, ale také velkolepí řemeslníci a stavitelé. Frankové – Významný z tohoto rodu je vojevůdce Karel Martel, který porazil Araby v bitvě u Poitiers. Hunové – Hunové byli bojovný kočovný (nomádský) kmen, přišli z oblasti dnešního Mongolska. Ostrogóti – Jeden z germánských kmenů. Arabové – Kočovné kmeny z oblasti severní Afriky a Předního východu. Přicházejí do Evropy v 8. století. Venetové (Veneti) – Jejich jméno se dodnes zachovalo v italském pojmenování Benátek (Venezia).

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Práce s nápisy etnik 30 minut	Edukátor na zem ve třídě umístí cedulky s nápisy jednotlivých etnik. Viz příloha zde: https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/05/6_trida_etnika_karty.pdf Edukátor zadává: Vyber z připravených možností (tabulky s nápisy) ta etnika, která žila na našem území a seřaď je chronologicky. Edukátor dále zadává: Urči, jaká etnika patří do pravěku a jaká do středověku. (Keltové a Germáni pravěk, Slované od raného středověku) Edukátor se ptá: Kde se nakonec usadili Germáni? (v Německu). Kde všude najdeme Slováky? (střední a východní Evropa – Češi, Slováci, Slovinci, Chorvaté, Ukrajinci, Rusové, Poláci apod.). Co tyto kmeny dodnes spojuje? (Jazyk vycházející ze stejného základu). Poté vysvětlí, že se v následující části seznámí blíže s kmenem Keltů.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Keltové 30 minut	Edukátor zadává: Nyní vám pustím video o Keltech, dávejte dobrý pozor a zapamatujte si, co nejvíce informací. Edukátor pustí motivační video: Video dostupné na: https://www.ceskatelevize.cz/porady/10177109865-dejiny-udatneho-ceskeho-naroda/208552116230005-keltska-kouzla/video/5 (Z videa mohou žáci zjistit základní informace, které potom doplňují do přiděleného textu.) Edukátor rozdělí žáky do skupin po 3 až 4 žácích a každé skupině přidělí text o Keltech. Skupina doplní pojmy, které chybí v přiděleném textu, viz https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/6_trida_priloha_TB_1_p_ravek_tema_2_II.pdf Edukátor zadává: 1) Vyplňte text ve skupině. Dále edukátor promítá obrázky a zadává: 2) Z promítaných obrázků vyberte vhodné ke Keltům. Dále pak z ukazovaných kopií artefaktů vyber ty, které patří ke Keltům. 3) Práce s hlavou Kelta. Edukátor zadává: Vystřižni si hlavu Kelta – viz https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/6_trida_hlava_druida_II.pdf a okolo dokresli: Návrhy, co žáci mohou dokreslit: např. typický keltský artefakt – švartnový náramek, žluté korálky s očky, grafitovou keramiku, laténskou sponu, torques (keltský náhrdelník/nákrčník), zámek a klíč nebo výjev ze života Keltů.

⁵ Česká televize [online]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10177109865-dejiny-udatneho-ceskeho-naroda/208552116230005-keltska-kouzla/video/>

Závěr – opakování, fixace 15 minut	Edukátor zadává: Vyfoť svoji koláž a za pomoci aplikace ChatterPix „rozmluv“ hlavu Kelta. Vymysli vhodný komentář ke svému Keltovi tak, abys ostatním sdělil maximum informací, které ses o Keltech dozvěděl během celého výukového programu. Aplikaci ChatterPix je možné stáhnout zdarma do tabletu nebo PC.

Projektový den pro 6. ročníky Vítejte v muzeu! – 4 hodiny

Realizace probíhá v Západočeském muzeu. Žáci si v autentickém prostředí muzejní expozice ověřují nabyté vědomosti, pod vedením edukátora zjistí možnosti interpretace originálních artefaktů a jejich potenciálu v poznávání minulosti. Program v expozici je upraven tak, aby navazoval na látku probranou edukátorem v předchozím pololetí, ale aby probranou látku dále rozšířil a prakticky ukotvil.

Edukátor nejprve žáky seznámí s připraveným programem. V úvodu exkurze žák shlédne krátký animovaný film, který přiblíží žákům význam muzea.

Poté žáci navštíví expozici s názvem Pohledy do minulosti Plzeňského kraje expozice Archeologie. Jedná se o moderní interaktivní prostor zaměřený na období pravěku s důrazem na plzeňský region.

Kognitivní výukový cíl: Žák zná pojem pravěk. Žák zná význam jednotlivých objevů, uvědomuje si důležité zlomové momenty v pravěku – neolitická revoluce, používání kovů a nástrojů.

Afektivní výukový cíl: Žák je veden k ocenění technologických postupů. Žák je konfrontován s nepohodlím, které pravěký člověk zažíval. Žák je veden ke vztahu k přírodě (zdůraznění významu chovu a pěstování plodin v obecné rovině).

Metody

Práce s animovaným filmem

Práce s objekty (metoda názorově-demonstrační) – repliky artefaktů, originální artefakty v expozici

Diskuse (metody aktivizující)

Pomůcky

Repliky artefaktů, originální artefakty v muzejní expozici, textilní pás (časová osa), repliky dvoudílných ručních mlýnků (zrnotěrky, drtidla), replika laténského kruhového žernovu, několik hrstí obilí.

Místnost s interaktivní tabulí nebo dataprojektorem a plátnem, PC, animace.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Celková časová dotace 45 min + 10 min přestávka	Všichni žáci jsou uvedeni do přednáškového sálu, zde je edukátor přivítá a seznámí je s programem projektového dne.
Úvodní organizace 10 minut	Pokládá otázky:
Interaktivní dialog 15 minut	1) Kdy a pod jakým názvem bylo muzeum založeno? (Dne 8. listopadu 1878 bylo založeno Obecní muzeum pro město Plzeň a západní Čechy. Muzeum tehdy sídlilo v budově dnešní Státní vědecké knihovny.) 2) Kdy byla postavena hlavní budova, ve které se nyní nacházíme? (V roce 1886 byl ředitelem uměleckoprůmyslového muzea jmenován architekt Josef Škorpil. Podle jeho návrhu byla na konci roku 1896 zahájena výstavba nové budovy v Kopeckého sadech. Hrubá stavba byla dokončena v roce 1898, vnitřní výzdoba o rok později.) 3) Jaká další muzea patří pod Západočeského muzeum? (kromě hlavní budovy je to Muzeum loutek, Muzeum církevního umění plzeňské diecéze, Národopisné muzeum Plzeňska, Muzeum B. Horáka v Rokycanech a Vodní hamr Dobřív, dále dva depozitáře a několik odloučených pracovišť)
Animovaný film a diskuse 20 minut	Nyní si pustíme krátký film o významu muzea. Následuje puštění krátkého animovaného filmu, který naleznete zde: https://youtu.be/EE_Y__u9Q4s V krátké animaci je hlavní budova ZČM, do které postupně padají různé artefakty. Po shlédnutí se edukátor ptá: A odpověz na další otázky: 1) K čemu vlastně muzeum slouží? (Muzeum je nezisková, permanentně působící instituce ve službách společnosti a jejího rozvoje, otevřená veřejnosti, která získává, uchovává, odborně zpracovává, zprostředkovává a vystavuje hmotné a nehmotné dědictví lidstva a jeho životního prostředí za účelem vzdělávání, studia a potěšení.)⁶

⁶ Definice muzea - ICOM CZECHIA - ICOM CZECHIA . Home - ICOM CZECHIA - ICOM CZECHIA [online]. Dostupné z: <https://icom-czech.mini.icom.museum/icom/definice-muzea/>

	2) Víte, kolik artefaktů Západočeské muzeum vlastní? (rozsah sbírkového fondu činí zhruba 2 milióny předmětů; průměrná návštěvnost se pohybuje okolo 80 tisíc návštěvníků ročně; v muzeu pracuje bezmála 150 zaměstnanců) Brnění, klobouk, bronzová sekyra, mince, dýmka, mušketa, keramická nádoba, Václav II., klíč, klobouk, kniha, kolečko, kolébka, kopí, Přemysl Otakar II., lebka, iniciála, meč, pilka, prapor s kalichem, 3 přilby, řemdih, sekera, trilobit, prapor s korunkami, žezlo a znak města Plzně. Které předměty jste si zapamatovali? Patří všechny do muzea? Odpověď: Ano, patří. Všechny předměty v animaci mají vztah k plzeňskému regionu. Např. Václav II. zakladatel Plzně, Přemysl Otakar II. naplánoval založení nové Plzně a „zrušil“ původní, starou Plzeň, trilobiti se nacházejí např. na Černé stráni ve Starém Plzenci a tvoří součást paleontologických sbírek muzea, zbraně i zbroj se nachází v expozicích Městská zbrojnice, Archeologie a Historie a pocházejí z našeho regionu atp.
Pohledy do minulosti Plzeňského kraje, expozice Archeologie 90 minut + 15 minut přestávka	Edukátor rozvine 4m dlouhé pásmo/časovou osu a rozdá žákům tabulky s názvy jednotlivých období. https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/6_trida_karty_pravek_II.pdf Žáci na základě znalostí z předchozího programu samostatně rozdělí osu na jednotlivé etapy. Následuje společná korektura. Pak edukátor postupně ukazuje žákům repliky jednotlivých artefaktů v muzejním kufru a žáci odhadují, k čemu předmět sloužil, jak se jmenuje a do jakého období patří. Společně jej pak umísťují na časovou osu.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

	Výběr kopií pravěkých artefaktů závisí na možnostech daného muzea. Jako jeden z možných příkladů uvádíme: doba kamenná – pazourkové hroty a čepele, pazourkový nůž, sekera, pěstní klín, kostěná jehla, rytina doba bronzová – bronzová břitva, bronzová spona, keramika mohylové kultury doba železná – halštatská zoomorfní nádoba, keltský klíč a zámek doba římská – hrot kopí, nůžky, římské sandály Edukátor se ptá: Proč jste daný předmět zařadili právě do tohoto období? K čemu tento předmět sloužil? Jak se tento předmět nazývá? Následuje praktická část programu: Žáci jsou rozděleni do několika skupin (ideálně po 3). V expozici jsou k dispozici repliky neolitických dvoudílných ručních mlýnků (zrnotěrek, drtidel) a také laténský kruhový žernov, který využívali Keltové od 4. století př. n. l. Edukátor nejprve prakticky ukáže, jak se jednotlivé vynálezy používaly. Poté si žáci sami mohou vyzkoušet jednotlivé mlýnky a drtiče. Na závěr je vyhlášena soutěž, jaký tým (proto rozdělení do trojic) za 1 minutu umele nejvíce mouky – malý obsah mouky je vážen na digitální váze. (Tuto činnost lze upravit s ohledem na možnosti muzea – lze demonstrovat jinou vhodnou replikační činnost.) Edukátor se dále ptá: Kolik času zabralo asi tak ženě v pravěku než umlela obilí na jeden chléb vyrobený z 0,5kg mouky? (Žáci společně s edukátorem vypočítají podle namletého obsahu, jak dlouho toto ženě trvalo.) Jaká byla kvalita mouky, kterou pravěcí lidé jedli? (Mouka obsahovala velké množství nečistot a kamenného prachu – proto měl pravěký člověk brzy velice ubroušený chrup.)
Pohledy do minulosti Plzeňského kraje: expozice Archeologie 45 minut	Žáci se přesunou do expozice, kde jsou v chronologickém pořadí vystavené originální pravěké artefakty. Žáci je zkoumají a porovnávají s replikami, se kterými pracovali v předchozí části programu.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

	Pak následuje krátký workshop, kdy si žáci zkusí nakrájet pazourkovým nožem ovoce a zeleninu (ideální je mrkev či jiná kořenová zelenina, jablko). Žáci si mohou přinést vlastní ovoce a ve skupinách si nakrájet a udělat ovocný/zeleninový salát. Edukátor zadává: Co z krájené zeleniny doopravdy mohl jíst pravěký člověk u nás? (Salát, mrkev, cibuli) Co nemohl jíst pravěký člověk u nás? (Papriku, rajče, brambory, kukuřici...)

3.2 Tematický blok č. 2 Středověk pro 7. ročníky – 8 hodin

3.2.1 Téma č. 1 Počátky Plzně – 2 vyučovací hodiny a téma 3.2.2 Téma č. 2 Od Přemyslovců k zámožným objevům – 2 vyučovací hodiny

Forma a bližší popis realizace

Realizace se odehrává ve škole. Žáci i učitelé jsou seznámeni s celým projektem – jsou seznámeni především s cílem projektu, rozvojem klíčových kompetencí u žáků, časovou realizací projektu a se všemi partnery, kteří na projektu participují – Západočeské muzeum, Západočeská univerzita. Celý projekt vzniká v rámci Budování kapacit pro rozvoj škol II, MŠMT. Edukátor se představí a zjišťuje, jaké je povědomí (u žáků) o období středověku obecně. Edukátor především zjišťuje, jaké povědomí žáci mají o životě obyčejných lidí ve středověku. Dále edukátor zjišťuje, jaké mají žáci povědomí o vývoji v období středověku ve svém regionu. Edukátor zjišťuje také orientaci žáků na časové ose.

Kognitivní výukový cíl: Žák správně řadí jednotlivé události na časovou osu. Žák se orientuje ve vývoji v období středověku ve svém regionu. Žák zná důležité regionální středověké památky.

Afektivní výukový cíl: Žák si uvědomuje důležitost podnebí a počasí pro fungování společnosti. Důsledky změn počasí dokáže dát do kontextu dnešní doby a odhalit hrozby, které s tímto souvisejí. Žák si uvědomuje odlišný způsob života ve středověku od současnosti a je na základě historického příkladu veden ke skromnosti a k tomu, aby si vážil svých současných možností rozvoje.

Přílohy:

<https://www.spolecnedomuzea.cz/muzejni-akademie-2-materialy-pro-7-tridu/>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Metody

Motivační úvod – práce s textem, komentované čtení (metody slovní), skupinová a kooperativní
Práce s obrazem a kopiemi (metoda názorově-demonstrační)

Vyprávění

Výklad

Diskuse (metody aktivizující)

Závěrečné shrnutí s opakování

Pomůcky

Projektor + animované filmy vč. textových podkladů, muzejní kufr s artefakty, čtvrtky A3, nůžky, lepidla.

3.2.1 Téma č. 1 Počátky Plzně – 2 vyučovací hodiny

Úvodní motivační část + dialogický pretest 15 minut	Začínáme společný projekt, kde se dozvíte o tom, jak lidé žili v minulosti zde v okolí našeho města Plzně. Některé věci si přímo vyzkoušíte či si je budete moci na vlastní oči prohlédnout, vzít do ruky. Nebudeme se totiž učit jen ve škole, ale také navštívíme muzeum (případně regionální památku). 1) Edukátor zjišťuje, co všechno si žáci vybaví při pojmu středověk. A ptá se: Co všechno tě napadne, když se řekne středověk? Edukátor dále zadává: Jak dlouho trval středověk? (Odpověď: cca. 900 let, 476–1492) Znáš nějaké významné středověké stavby v našem okolí? (Hrad Radyně, rotunda sv. Petra a Pavla, kostel sv. Jiří na Doubravce). Jakým způsobem se dozvídáme o středověkých událostech? (Odpověď: Již máme písemné prameny, takže např. z kronik, pověstí a legend a dalších písemných pramenů. Ale také z archeologických nálezů a také ze středověkých staveb, které se nám dochovaly.)
Koláž 45 minut	Edukátor nejprve vypráví o jednotlivých tématech. Vše podstatné se dozví zde: https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/7_trida_priloha_TB_2_tema_1_kolaz_texty_II.pdf Edukátor poté zadává: Ve dvojicích vytvořte koláž na následující téma (témat je 5, takže některé dvojice budou mít shodné téma, což ale nevadí): 1. Krajina ve středověku 2. Kronikáři 3. Středověký obchod

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

	4. Hradská soustava a významné přemyslovské hradiště na západě českého království 5. Zakládání měst (vznik Nové Plzně) Vybranou koláž vhodně dotvořte pomocí obrázků. Obrázky si můžete stáhnout zde: https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/7_trida_priloha_TB_2_tema_1_kolaz_ilustrace_II.pdf Do koláže doplňte tři základní informace, které jste se dozvěděli během vyprávění, a obraz vhodně domalujte.
Práce s dobovými artefakty 25 minut	Edukátor připraví muzejní kufr s artefakty – ostruha, pergamen, kostěný hřeben, dlaždice vyšehradského typu. (Muzejní kufr byl vytvořen z předmětů, které jsou ve vlastnictví ZČM.) Fotografie artefaktů zde: https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/7_trida_karty_repliky_II.pdf Edukátor postupně ukazuje jednotlivé předměty a ptá se: Jak se tento artefakt jmenuje? K čemu slouží? (Žáci si pak mohou artefakty vzít do ruky a prohlédnout si je.) Žáci si také doplní názvy artefaktů pod fotografie artefaktů a jednou větou v ŽL popíší, k čemu daný artefakt sloužil. Detailní popis artefaktů naleznete zde: https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/7_trida_priloha_TB_2_tema_1_repliky_texty_II.pdf
Reflexe 5 minut	Žák jednoduše definuje či vysvětlí souvislost následujících pojmů, které přímo souvisí s historickým vývoje středověké Plzně – hradiště, Přemyslovci, Chotěšovský klášter, Přemysl Otakar II. a Václav II.

3.2.2 Téma č. 2 Od Přemyslovců k zámořským objevům – 2 vyučovací hodiny

Úvodní motivační část + dialogický pretest 10 minut	Edukátor nejprve zjišťuje, jak si žáci představují život ve středověku. Edukátor se ptá: Víš, jaké bylo ve středověku počasí? (Odpověď: Nejprve velká zima, od 9. do 12. století teplo, mírně deštivé počasí, lidem se dařilo a počet obyvatel

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Prezentace 35 minut	vzrostl. Náhlé ochlazení ve 12. století s sebou přineslo hladomory a nemoci.) Víš, kde lidé bydleli? (Odpověď: Nejprve vesnice, potom hradiště, později města, důležité byly kláštery a hrady.) Víš, co lidé jedli ve středověku? (Odpověď: Chléb, kaše, sladké pečivo slazené medem, se smetanou nebo tvarohem a sušeným ovocem, rozinkami nebo ovocnými šťávami, vejce, sýr, máslo i maso. Jedla se i zelenina – zelí, salát, mrkev, cibule, česnek, okurky, petržel a ovoce včetně lesních plodů a hub.) Poté edukátor pracuje s připravenou prezentací: https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/7_trida_priloha_TB_2_tema_2_prezentace_II.pdf Detailní popis k prezentaci, podle které prezentaci během hodiny edukátor komentuje, naleznete na: https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/7_trida_priloha_TB_2_tema_2_text_k_prezentaci_II.pdf
	Edukátor se během prezentace může ptát pomocí návodných otázek z výše uvedeného popisu nebo může na konci využít souhrnných otázek ze ŽL pro 7. třídu. Edukátor se tedy ptá: Kdy a jakou událostí začíná středověk? (rok 476) Kdy a jakou událostí středověk končí? (rok 1492) Věděl bys, na jaké další období můžeme středověk rozdělit? (raný, vrcholný, pozdní) Věděl bys, co zásadním způsobem během středověku ovlivňovalo společnost? Co především způsobilo několik obrovských hladomorů? (počasí) Během vrcholného středověku se musela budovat nová sídla, jak se tomuto procesu říká? (kolonizace) Kdo to byl lokátor? (organizátor zakládání nové vesnice) Kdo to byl rychtář? (představený městské či vesnické obce – něco jako dnes starosta) Které hradiště bylo nejbližší dnešní Plzni? (Hradiště Plzeň, dnešní Starý Plzenec) Jaká významná stavba v románském slohu se nachází v nejbližším okolí? (Rotunda sv. Petra a Pavla ve Starém Plzenci)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

	Jaké znáte hrady? Jmenuj alespoň 5. Jaké umělecké slohy se rozvíjely? (románský sloh, gotika, renesance) Znáš nějakou katedrálu? Jmenuj alespoň 3. Pro koho byla vyhrazena purpurová barva? (pro krále, šlechtu) Co je to tunika? (Dlouhá košile převázána opaskem) V čem lidé spali? (spali nazi) Podle čeho mohli jednoduše poznat, kdo je bohatý a kdo chudý? (podle oblečení) Vyber, co by sis mohl vzít k jídlu na středověké hostině? (správné zakroužkuj): <i>Maso, chléb, kávu, čaj, lívance se skořicí, sušené ovoce, zelí, cibuli, rajče, topinku, bramborovou kaši, popkorn.</i> Kde se razil pražský groš? (Kutná Hora) Jak bys charakterizoval válečná tažení ve středověku? (nejprve drobné šarvátky, potom teprve velké bitvy) Po čem toužil obyčejný člověk ve středověku? (dostatek jídla, zdraví a zdravé děti)
Starý jazyk 10 minut	Edukátor zadává úkol ze ŽL. Edukátor tedy zadává: Pokus se přeložit následující věty: Starý jazyk <i>Ni se s kým o tom potáza</i> <i>V ni v čem takovém</i> <i>Alněť jest s tohoto světa sníti</i> <i>Co mi učiníti s tobú?</i> <i>Jest pokoren a krotek</i> <i>On leží zbitú hlavú</i>
Příjmení a erb 5 minut	Edukátor uvádí: Lidé ve středověku nepoužívali příjmení, měli jen jméno. Aby se od sebe odlišili, přidávali si jméno po otci, např. Karel, syn Janův. Nebo použili jméno místa, odkud pocházeli, např. Jan Roháč z Dubé. Nebo přidali své zaměstnání. Edukátor se ptá: Znáš nějaká současná příjmení, která to dokazují? Vymysli alespoň 3. Edukátor dále zadává: Víš, co to jsou heraldické znaky? (Odpověď: To jsou různé znaky a symboly, které měly a stále mají šlechtické rody ve svém erbu.) Edukátor zadává: Jak by vypadal tvůj erb, kdybys byl středověkým šlechticem? Navrhni jej a nakresli.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Zakládání středověkého města 25 minut	Edukátor zadává: Poté, co jsi viděl, jak bylo zakládáno středověké město, a podle zásad, které ses dozvěděl z animovaného filmu https://youtu.be/Ai86xf1KM5g Navrhni svoje středověké město, nakresli jej na papír A3 – viz https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/7_trida_priloha_TB_2_tema_2_text_stredoveke_mesto_II.pdf
Reflexe 5 minut	Žák jednoduše definuje či vysvětlí vliv přírodních podmínek na život ve středověku. Žák si pamatuje alespoň pět základních informací, které se dozvěděl o životních podmínkách a o každodenním životě společnosti ve středověku.

Projektový den pro 7. ročníky Vítejte v muzeu! – 4 hodiny

Realizace probíhá v Západočeském muzeu. Žáci si v autentickém prostředí muzejní expozice ověřují nabyté vědomosti, pod vedením edukátora zjistí možnosti interpretace originálních artefaktů a jejich potenciálu v poznávání minulosti. Program v expozici je upraven tak, aby navazoval na látku probranou edukátorem v předchozím pololetí, ale aby také probranou látku dále rozšířil a prakticky ukotvil.

Edukátor nejprve žáky seznámí s připraveným programem. V úvodu exkurze žák shlédne krátký animovaný film, který přiblíží žákům význam muzea.

Poté žáci navštíví expozici s názvem Pohledy do minulosti Plzeňského kraje expozice Historie. Jedná se o moderní interaktivní prostor zaměřený na období středověku s důrazem na plzeňský region.

Kognitivní výukový cíl: Žák zná pojem středověk. Žák zná význam jednotlivých objevů, uvědomuje si důležité zlomové momenty ve středověku – počátek i konec tohoto období a jeho příčiny.

Afektivní výukový cíl: Žák je veden k ocenění technologických postupů. Žák je konfrontován s nepohodlím, které středověký člověk zažíval. Žák je veden ke vztahu k přírodě (zdůraznění významu chovu a pěstování plodin v obecné rovině).

Metody

Práce s animovaným filmem

Práce s objekty (metoda názorově-demonstrační) – repliky artefaktů, originální artefakty v expozici

Diskuse (metody aktivizující)

Pomůcky

Repliky artefaktů, originální artefakty v muzejní expozici a interaktivní animovaná kniha.

Místnost s interaktivní tabulí nebo dataprojektorem a plátnem, PC, animace.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Celková časová dotace 45 minut + 10 minut přestávka	Všichni žáci jsou uvedeni do přednáškového sálu, zde je edukátor přivítá a seznámí je s programem projektového dne.
Úvodní organizace 10 minut	Pokládá otázky:
	1) Kdy a pod jakým názvem bylo muzeum založeno? (Dne 8. listopadu 1878 bylo založeno Obecní muzeum pro město Plzeň a západní Čechy. Muzeum tehdy sídlilo v budově dnešní Státní vědecké knihovny.)
Interaktivní dialog 15 minut	2) Kdy byla postavena hlavní budova, ve které se nyní nacházíme? (V roce 1886 byl ředitelem uměleckoprůmyslového muzea jmenován architekt Josef Škorpil. Podle jeho návrhu byla na konci roku 1896 zahájena výstavba nové budovy v Kopeckého sadech. Hrubá stavba byla dokončena v roce 1898, vnitřní výzdoba o rok později.)
	3) Jaká další muzea patří pod Západočeské muzeum? (kromě hlavní budovy je to Muzeum loutek, Muzeum církevního umění plzeňské diecéze, Národopisné muzeum Plzeňska, Muzeum B. Horáka v Rokycanech a Vodní hamr Dobřív, dále dva depozitáře a několik odloučených pracovišť)
	Nyní si pustíme krátký film o významu muzea. Následuje puštění krátkého animovaného filmu, který naleznete zde: https://youtu.be/EE_Y_u9Q4s
	V krátké animaci je hlavní budova ZČM, do které postupně padají různé artefakty. Po shlédnutí se edukátor ptá:
	A odpověz na další otázky:
	3) K čemu vlastně muzeum slouží? (Muzeum je nezisková, permanentně působící instituce ve službách společnosti a jejího rozvoje, otevřená veřejnosti, která získává, uchovává, odborně zpracovává, zprostředkovává a vystavuje hmotné a nehmotné dědictví lidstva a jeho životního prostředí za účelem vzdělávání, studia a potěšení.)⁷
Animovaný film a diskuse 20 minut	

⁷ Definice muzea - ICOM CZECHIA - ICOM CZECHIA . Home - ICOM CZECHIA - ICOM CZECHIA [online]. Dostupné z: <https://icom-czech.mini.icom.museum/icom/definice-muzea/>

	4) Víte, kolik artefaktů Západočeské muzeum vlastní? (rozsah sbírkového fondu činí zhruba 2 milióny předmětů; průměrná návštěvnost se pohybuje okolo 80 tisíc návštěvníků ročně; v muzeu pracuje bezmála 150 zaměstnanců) Brnění, klobouk, bronzová sekyra, mince, dýmka, mušketa, keramická nádoba, Václav II., klíč, klobouk, kniha, kolečko, kolébka, kopí, Přemysl Otakar II., lebka, iniciála, meč, pilka, prapor s kalichem, 3 přilby, řemdih, sekera, trilobit, prapor s korunkami, žezlo a znak města Plzně. Které předměty jste si zapamatovali? Patří všechny do muzea? Odpověď: Ano, patří. Všechny předměty v animaci mají vztah k plzeňskému regionu. Např. Václav II. zakladatel Plzně, Přemysl Otakar II. naplánoval založení nové Plzně a „zrušil“ původní, starou Plzeň, trilobiti se nacházejí např. na Černé stráni ve Starém Plzenci a tvoří součást paleontologických sbírek muzea, zbraně i zbroj se nachází v expozicích Městská zbrojnice, Archeologie a Historie a pocházejí z našeho regionu atp.
Pohledy do minulosti Plzeňského kraje, expozice Historie 90 minut + 15 minut přestávka	Edukátor použije ilustrace a textové podklady (metoda storytelling). Animace Texty k animaci Ukazuje žákům jednotlivé listy a vypráví žákům příběh Staré Plzně. Jedná se o 5 obrazů, které znázorňují: 1) Vrch Hůrka od pravěku k počátkům přemyslovského státu 2) Kronikáři 3) Důležitost staroplzeňského sídla a slavná kupecká stezka, známá jako řezenská 4) Obchod ve středověku 5) Konec Staré a počátky Nové Plzně Dále edukátor využívá tzv. metodu hands-on princip (neboli dotýkat se je dovoleno či přímo vyžadováno, které lze také zařadit do metod názorově-demonstračních). Edukátor přiveze na modelu kupeckého vozu repliky středověkých artefaktů a ptá se žáků, zda mohly či nemohly být na trhu v 10. století: kroužkovou zbroj, meč, kruhový štít, kožené boty, svatováclavskou přilbu, křesadlo a pražský groš.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

	Kroužková zbroj: V 10. století se kroužková zbroj již používala, byla dlouhá do poloviny lýtek a měla dlouhé rukávy. Vážila kolem 10 kg. Používala se po celý středověk, její konec znamenal nástup palných zbraní, proti kterým už ochránit svého nositele nedokázala. Dámské kožené boty: Střih odpovídá středověkým botám, ty ale neměly tvrdou podrážku. Ve městech se proto pro ochranu obuvi používaly koturny (dřevěné nástavce na boty). V kupeckém voze byste je běžně nenašli, šily se v každém větším centru. Meč: Meč je jednou z nejstarších osobních zbraní – lidé jej používali od pravěku (doby bronzové) až do novověku, kde jej nahradily palné zbraně. Meč byl považován za prestižní zbraň a nemohl jej vlastnit každý. Také řemeslo mečíře bylo vysoko ceněné a mečíři si své technologie chránili a umění výroby mečů předávali z generace na generaci. V kupeckém voze se pravděpodobně mohl objevit, i když v každém významnějším sídle měli vlastního kováře/mečíře. (Vozily se např. zdobené meče z Franské říše.) Svatováclavská přilba: Nejnovější výzkumy prokázaly, že se nejednalo jen o ceremoniální přilbu, ale o součást zbroje sv. Václava, kterou aktivně využíval v boji. V zadní části přilby se našla prohlubeň způsobená patrně středověkou sekýrou. Přilba je sice upravovaná, ale zvon přilby je původní a skutečně zřejmě patřil slavnému Přemyslovi.⁸ Na kupeckém voze helma tohoto typu být mohla. Křesadlo: Křesadlo je určené k rozdělávání ohně. Skládá se obvykle z křesacího kamene (např. pazourek), ocílky a troudu (používala se hubka získávaná z choroše, zuhelnatělý konec knotu nebo práchno – přepálené plátno). Křesadlo bylo před vynálezem zápalek jedním z nejčastěji používaných způsobů zapalování ohně. Na kupeckém voze být mohlo, ale spíše jako osobní majetek některého z kupců, ne určený k prodeji. Kruhový bojový štít: Štít je obranný prostředek, který bojovník drží v ruce. Štíty se vyráběly s různého materiálu.

⁸ Object moved. Object moved [online]. Dostupné z: https://praha.idnes.cz/vedci-prozkoumali-zbroj-svateho-vaclava-ffz-/praha-zpravy.aspx?c=A130925_1981062_praha-zpravy_sfo [Cit. 29.10.2018]

	Někdy byly kovové, mnohem častěji se ale používaly jiné materiály – dřevo, proutí, nebo třeba želví krunýře. Některé štíty nesly bohatou dekorativní výzdobu. S nástupem palných zbraní přestal štít poskytovat účinnou ochranu, a proto byl z výzbroje armád vypuštěn. Na kupeckém voze být mohl. Pražský groš: Byla to stříbrná mince, kterou nechal razit od roku 1300 český král Václav II. ve Vlašském dvoře v Kutné Hoře. Mince byla ve své době ve střední Evropě široce užívaným platidlem. Pražský groš byl na svoji dobu poměrně těžká a velká stříbrná mince. Pražský groš platil až do roku 1644, kdy jeho oběh definitivně ukončil patent Ferdinanda III. V kupeckém voze se objevit v 10.–13. století nemohl. Vznikl teprve na konci 13. století a to už stála Nová Plzeň. Objevit se ale mohly jiné mince. Přímo na hradišti se razily denáry knížete Jaromíra či fenikové denáry plzeňského vévody Václava (syn Přemysla Otakara I.). A jak se tedy platilo v 10. století? Kromě prosté směny zboží za zboží byly prvním platidlem jemné plátěné šátečky i železné úzké sekerovité hřivny. Jsou známy i z archeologických nálezů.⁹ Výběr kopií je uveden jen jako příklad, záleží na možnostech spolupracujícího muzea.
Pohledy do minulosti Plzeňského kraje: expozice Historie 45 minut	Žáci aplikují princip hands-on: zkouší si repliky předmětů představené v předchozí části programu. Nyní se podíváme přímo do expozice: https://www.zcm.cz/pro-navstevniky/expozice/pohledy-do-minulosti-plzenskeho-kraje-historie, zde je žákům ukázán např. model dymné jizby, tzv. černá kuchyně, tiskařský lis, kopie dobových oděvů a celá řada archeologických nálezů pocházejících z plzeňského kraje. Následně mohou využít interaktivní prvky na výstavě, jako jsou dotykové panely, a dále mohou sledovat 7 min smyčku, ve které je zpracován dokument o Staré Plzni. Obrázky artefaktů naleznete zde: https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/10/7_trida_3_tema_artefakty.pdf

⁹ Pražský groš – Wikipedie. [online]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pra%C5%B5sk%C3%BD_gro%C5%A1 [Cit. 29.10.2018]

Doporučená literatura pro realizátory programu:

Literatura k tématu pravěk pro 6. ročníky:

DRDA, Petr, VENCLOVÁ, Natalie, ed. Archeologie pravěkých Čech. Praha: Archeologický ústav AV ČR, 2008. ISBN 978-80-86124-79-7.

LINHART, Jiří. Dějepis 6 pro základní školy a víceletá gymnázia. Plzeň: Fraus, 2008. ISBN 978-80-7238-208-8

METLIČKA, Milan. Pravěk a raný středověk jihozápadních Čech: katalog expozice Pohledy do minulosti Plzeňského kraje: archeologie od počátku do 10. století. Plzeň: Západočeské muzeum v Plzni, 2015. ISBN 978-80-7247-123-2.

PAVLŮ, Ivan a Marie ZÁPOTOCKÁ. Archeologie pravěkých Čech. Praha: Archeologický ústav AV ČR, 2007. ISBN 978-80-86124-71-1.

PEARSON, P, M. Stonehenge: Exploring the greatest stone age mystery. Simon & Schuster. ISBN 0857207326

VENCLOVÁ, Natalie, DRDA, Petr. Archeologie pravěkých Čech. Praha: Archeologický ústav AV ČR, 2008. ISBN 978-80-86124-80-3.

Literatura k tématu středověk pro 7. ročníky:

BERNHARDT, Tomáš. Pohledy do minulosti Plzeňského kraje: historie 10. -19. století: průvodce stálou expozicí v Západočeském muzeu v Plzni. Vyd. 2. Plzeň: Západočeské muzeum v Plzni, 2013. ISBN 978-80-7247-094-5.

BRUNO, KYRALOVÁ, Marie, ed. Život svatého Vojtěcha: Nascitur purpureus flos. Praha: Vyšehrad, 2017. ISBN 978-80-7429-904-9.

Dějiny města Plzně. Plzeň: Statutární město Plzeň, 2014-. ISBN 978-80-87911-02-0.

FRÝDA, F.; HUS, M. In. Archeologický výzkum ve Starém Plzenci. Archæologia historica. V Brně: Muzejní a vlastivědná společnost; v Praze: Archeologický ústav Akademie věd České republiky, [1976]- Brno : Masarykova univerzita. ISSN 0231-5823.

LUTOVSKÝ, M. In. Encyklopedie slovanské archeologie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha, Libri 2001. ISSN 80-7277-054-3

MARSIPOLITANUS, Thietmarus. Kronika. Přeložil Bořek NEŠKUDLA, přeložil Jakub ŽYTEK. Praha: Argo, 2008. Memoria medii aevi. ISBN 978-80-257-0088-4.

SKLENÁŘ, K. In. Archeologický slovník 4. Kostěné artefakty. Praha, Národní muzeum 2000. ISBN 80-7036-112-3

TUREK, R. In. Tisíc let Starého Plzně (bývalé Staré Plzně): 976-1976. Západočeské nakladatelství, 1976

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

4 Příloha č. 1 – Soubor materiálů pro realizaci programu

Materiály pro 6. třídu:

<https://www.spolecnedomuzea.cz/muzejni-akademie-2-materialy-pro-6-tridu/>

Žákovský list – téma č. 1 – Kámen – bronz – železo

Karty – pravěk

Žákovský list – téma č. 2 – Keltové – Germáni – Slované

Karty – etnika

Karty – keltské artefakty

Hlava Kelta

Materiály pro 7. třídu:

<https://www.spolecnedomuzea.cz/muzejni-akademie-2-materialy-pro-7-tridu/>

Žákovský list – téma č. 1 – Počátky Plzně

Koláž – ilustrace

Repliky – karty

Žákovský list – téma č. 2 – Od Přemyslovců k zámořským objevům

Prezentace – téma č. 2

5 Příloha č. 2 – Soubor metodických materiálů

Metodické materiály pro 6. třídu:

<https://www.spolecnedomuzea.cz/muzejni-akademie-2-materialy-pro-6-tridu/>

Metodická příloha – téma č. 1 – Kámen – bronz – železo

Metodická příloha – téma č. 2 – Keltové – Germáni – Slované

Metodické materiály pro 7. třídu:

<https://www.spolecnedomuzea.cz/muzejni-akademie-2-materialy-pro-7-tridu/>

Animace – kniha

Animace – texty

Koláž – texty

Repliky – texty

Animace – Vznik nové Plzně

Text k prezentaci – téma č. 2

Text k úkolu – Založ středověké město

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

6 Příloha č. 3 – Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi

https://www.spolecnedomuzea.cz/wp-content/uploads/2022/05/zprava_overeni_muzejni_akademie_II.pdf

7 Příloha č. 4 – Odborné a didaktické posudky programu

V případě, že program vznikl v aktivitě č. 3, 6 a 7, přiložte samostatné soubory – dva vyplněné Odborné a didaktické posudky, k dispozici je samostatný vzor přílohy k ZoR, který je uveřejněn na webu ŘO. Pro zveřejnění nemusí být tato příloha připojena.

8 Příloha č. 5 – Doklad o provedení nabídky ke zveřejnění programu

Článek je publikován na: <https://clanky.rvp.cz/clanek/23318/VYDEJME-SE-SPOLECNE-DO-MUZEJA-ZA-LOUTKAMI-A-REGIONALNI-HISTORII.htm>

9 Nepovinné přílohy

Pozn. Připojte případné další přílohy programu dle potřeby.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY